

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ КОМУНІКАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Визначено та описано гендерний аспект комунікації

Ключові слова: гендер, комунікація, мовленнєва поведінка, чоловік, жінка.

Abstract

The gender aspect of communication is defined and described

Keywords: gender, communication, speech behavior, man, woman.

Вступ

У кінці ХХ століття почали активно проводити дослідження та опис мови у зв'язку з феноменом гендеру. Під гендером розуміють соціальну стать, сформовану культурою біологічних та мовленнєвих ознак, соціально обумовленими ролями у суспільстві, особливостями психіки та поведінки у чоловіків та жінок.

Результати дослідження

Залежно від того, як мова впливає на гендерні особливості, формується ставлення суспільства до чоловіків та жінок, і як результат — утворюються гендерні стереотипи, тобто набір консервативних, загальноприйнятих суджень, які стосуються статусу жінок і чоловіків, норм їхньої поведінки, мотивів їхніх вчинків і характеру потреб.

У науці до цього часу не склалася єдина концепція вивчення гендеру в комунікації, мовленнєва поведінка чоловіків та жінок аналізується не в комплексі, та й, узагалі, більше уваги приділяється жіночому мовленню та фемінності. У результаті мало знаємо про «чоловічу» мову й маскуліність. Знання гендерних особливостей спілкування дозволяє уникати комунікативних невдач, сприяє досягненню взаєморозуміння чоловіків і жінок, дає можливість виявити гендерні стереотипи, відповідає потребам криміналістичної експертизи тощо [1].

Психологічна наука дає підстави стверджувати, що існують і почуття, які переживають тільки жінки або тільки чоловіки; є думки, які формуються у свідомості тільки жінки чи тільки чоловіка, а отже, є відповідний цим настановам вибір мовних засобів, природний для одних і необов'язковий для інших. Наука не заперечує також існування деяких стильових особливостей, властивих переважно чоловікам чи переважно жінкам у рамках чітко окресленої ситуації спілкування [2].

Гендерні особливості в процесі комунікації значною мірою залежать від психічного складу, характеру професії, соціальної ролі досліджуваних. Також важливу роль відіграє особлива диференційована діяльність давнього чоловіка й жінки – чоловіка як мисливця, змушеного більше мовчати, логічно мислити й орієнтуватися в просторі та жінки як домашньої господині й виховательки дітей, що потребувало відповідної вербальної активності [3].

Дівчатка та хлопчики виростають у різних світах, граються в різні ігри: групові розваги хлопців мають чітку ієрархію, місце в якій визначається суперечками та бійками. Виховання чоловіків спрямоване перш за все на формування таких якостей, як сила, витривалість, стриманість, наполегливість, почуття обов'язку та інше [1]. Як результат, різний спосіб комунікації який закладений з дитинства.

Тому складається враження, що переважна більшість жінок у мовній комунікації дотримуються стилю співробітництва, а чоловіки – конкуренції, відповідно кожен з них використовує специфічні способи комунікації: жінки, як правило, дотримуються по черговості мовлення, чоловіки тяжіють до самоствердження, встановлення домінування.

Але людина не може постійно бути носієм виключно фемінних чи маскуліних якостей і постійно відповідати штучним стандартам статі. Цілком закономірним тому є вияв у особистості рис поведінки, що не відповідають гендерним стереотипам. Одна й та ж сама людина в різних комунікативних ситуаціях виявляє й різну мовленнєву поведінку, а гармонійне поєднання її чоловічих

та жіночих особливостей робить спілкування більш багатим і успішним. Цей факт ще раз підкреслює – маскуліність і фемінність не протилежні, а взаємопов'язані категорії.

Висновки

У комунікативній поведінці чоловіків і жінок існують деякі розбіжності, на які впливають психофізіологічні особливості та гендерні стереотипи, в основі яких лежать різні системи ціннісної орієнтації, типові для певного суспільства в певний час, але ця межа є умовною і легко долається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнева Л. Гендерний аспект комунікації / Л. Корнева // Філологічні науки. - 2013. - Вип. 13. - С. 106-113.
2. Дорошенко С.М. Гендерні особливості спілкування / С.М. Дорошенко. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Philologia/8_100640.doc.htm.
3. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ [Електронний ресурс] . - Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2522>.

Шевчук Дар'я Віталіївна - студентка групи ІСТ-206, кафедра автоматизації та інтелектуальних інформаційних технологій, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: dasha.shevchuk.03@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук. Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.

Shevchuk Daria Vitaliivna— Faculty of Computer Systems and Automatics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: dasha.shevchuk.03@gmail.com.

Supervisor: **Kornienko Valeriy Oleksandrovych** - Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.